

for de paagjældende Personer, og som om det virkelig var ren Liberalitet, der her blev viist! Nei, vor Formening er den, at denne Sag har mange Sider. Det er et stort Spørgsmaal, om man virkelig gjør de paagjældende Klasser nogen sand Nytte ved paa den Maade at skaffe dem Laan, endstjøndt de ikke have de Betingelser, som ere nødvendige for at erhverve sig normale Laan; thi at man virkelig med Høie paa nærværende Tid, hvor Rentefoden er saa lav, som den i mange Tider ikke har været, hvor Kapitalerne ere saa overflodige, som de ere for Tiden, for Alvor skulde kunne tale om en almindelig Krang til Laan, forudsat at der gives en tilstrækkelig Sikkerhed, det vil man ikke let faae mig til at tro, det maa jeg ibetmindste have ganske anderledes oplyst, det maatte paa ganske anden Maade være godtgjort ved virkelige Kjenndsgjerninger og ikke blot ved, at det fortælles, dersom jeg skulde kunne tro derpaa. Det blev bemærket eller blev i alt Fald antydet med Hensyn til, hvad jeg har ytret, at det formentlig skuldes Ubeskjæftigelse fra min Side med Forholdene paa Landet, naar jeg kunde tro, at en Lov som denne skulde kunne opfattes som en Præmie paa Uparcellering. Jeg smigter mig ikke med at have noget Kjenndskab til Forholdene paa Landet; det giver jeg mig ikke ud for; det er ikke paa en saadan Kundskab, at jeg har bygget min Udtalelse, jeg har bygget den paa Sagens Natur, derpaa, at det er en Umulighed, at man kan give en ekstraordinær Kredit, uden at en saadan ogsaa har sine Virkninger, og den Tendens, som en saadan ekstraordinær Kredit, der gives paa mindre Parceller, mindre Eiendomme, nødvendigvis maa udøve, er den, at den maa fremkalde en Tilhøjelighed til at drage sig Nytte af den Fordel, der faalesdes ydes. Det maa virke som en saadan Præmie, som jeg har omtalt. En anden Sag er jo, at der ganske vist kan være andre Faktorer, som kunne modvirke denne Tendens, det skal jeg ikke bestride, det følger af sig selv. Det kan derfor være, at i de konkrete Tilfælde i de væsentlig forskellige Egne af Landet vil en saadan Virkning ikke vise sig, men Tendensen er tilstede, den følger af en Naturlov, og den lader sig ikke bortseemere.

Breitholt: Jeg tillod mig, da denne Sag var til Joie Behandling her i Thinget, at udtale Haabet og Ønsket om, at Maximum for Lagationssummen paa den Vej, som Lovforslaget dengang havde tilbage, maatte blive fordoblet, og jeg har med stor Glæde set, at dette Ønske er blevet opfyldt i det andet Thing, idet Lagationssummens Maximum der er blevet sat fra 2,500 Kr. op til 5,000 Kr. Det forekommer mig, at det i den Diskussion, som nu er foregaaet her,

særlig har dreiet sig om, hvorvidt vi skulle gaa tilbage til 2,500 Kr. eller sætte Maximum til 4,000 Kr. Jeg er saa aldeles enig i de Argumenter, der fremkom fra den høitagtede Indenrigsminister om Fordelene ved at gaa op til et højere Maximum, navnlig fordi det vistnok er den eneste Maade, hvorpaa Administrationsudgifterne kunne blive taalelige og nedbragte til en moderat Sum for Foreningerne. Det vilde jo ogsaa meget bidrage til at afværge, at det solidariske Ansvar i det Hele taget kom til Anvendelse, idet de Pantar, der ligge mellem 2,500 og 5,000 Kr., ganske vist frembyde en ganske anden Betryggelse end de, der ligge fra 2,500 Kr. og nedefter, men jeg har ikke hørt endnu — i alt Fald er det indgaaet min Opmærksomhed — Grunde eller i alt Fald fyldestgjørende Grunde, hvorfor man ikke skulde beholde de 5,000 Kr., der stod i Lovforslaget; thi Alt, hvad der er udtalt — og navnlig det, jeg har hørt af den høitærede Indenrigsminister — til Forsvar for at gaa til 4,000 Kr., taler i ligesaa høi Grad for at gaa til 5,000 Kr. Jeg finder derfor, at Intet vilde være naturligare, end om man forstæbte begge de to af ærede Udvalgsmedlemmer til § 4 stillede Wandringsforslag og holdt sig til den Sum, der nu staar i Lovforslaget, nemlig 5,000 Kr., og det vil jeg paa det Indstændigste anbefale. Jeg tror, at det vilde være til virkelig sandt Held for de Foreninger, som man agter at oprette.

Indenrigsministeren: Det er jo ikke saa let at begrunde, hvorfor man skal foretrække 4,000 Kr. som Grændse fremfor 5,000 Kr., da Grændsen jo i det Hele er vilkaarlig valgt. Naar jeg har sluttet mig til det i Udvalgets Erklæring under Nr. 2 til § 4 opførte Wandringsforslag, er det, fordi jeg har havt en Fornemmelse af, at det var omtrent den Grændse, hvortil man kunde vente at faae Tilslutning her i Thinget, og det var ogsaa en Grændse, jeg selv sandt, havde Noget for sig, idet de Eiendomme, der komme over denne Værdi, dog sandsynligvis ville blive Eiendomme af en noget anden Beskaffenhed. Jeg vilde i Principet ikke have overordentlig Meget imod, om de 5,000 Kr. bleve staaende, og jeg vilde ikke kunne sige, at det vilde være urigtigt; men min Dom om Sagen er dog den, at man ved at gaa til en Grændse af 4,000 Kr. har gjort et Skridt, som efter Omstændighederne maa anses tilstrækkeligt for Dieblisset, uden at jeg dog dermed vil tuse den ærede Drøftører for Mindretallet (Utsing) derhen, at han skulde tro, at jeg paa et senere Stadium i en nærmere Fremtid skulde komme med et Forslag, der gik videre. Det er ikke min Hensigt. Jeg anser, som sagt, de 4,000 Kr. efter Omstændighederne for at være en rimelig Grændse.